

Łuck–Chełm bez granic

W dniach 2 – 3 czerwca studenci polonistyki i studentów międzynarodowych Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Łesi Ukrainki odwiedzili Chełm.

Wizyta w Chełmie odbyła się w ramach projektu «Kino bez granic» zapoczątkowanego przez Konsulat Generalny RP w Łucku oraz Stowarzyszenie Integracji Transgranicznej «Łączy nas Bug». Studentom towarzyszyły konsul Konsulatu Generalnego RP w Łucku Teresa Chruszcz oraz docent Katedry Filologii Słowiańskiej Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Łesi Ukrainki Julia Wasejko. Jest to pierwszy etap programu, mającego na celu nawiązanie kontaktów między polską a ukraińską młodzieżą poprzez wspólne oglądanie najlepszych polskich i ukraińskich filmów oraz dyskusję na ich temat. Następnym etapem – to wizyta polskiej młodzieży w Łucku zaplanowana na wrzesień tego roku.

Docelowo, dzięki projektowi «Kino bez granic» ma powstać w Łucku dyskusyjny klub filmowy wzorowany na tym, który działa w Chełmie.

Pomysł projektu «Kino bez granic» pojawił się w październiku 2016 r., kiedy dzięki Elżbiecie Zielińskiej, byłej konsul Konsulatu Generalnego RP w Łucku, zorganizowano w Chełmie dla przedstawicieli różnych organizacji i instytucji z Wołynia pokaz filmu «Wołyń».

Program dwudniowej wizyty ukraińskiej młodzieży w Chełmie

był bogaty. Oprócz pokazu polskich filmów przewidywał on spotkanie z polskim reżyserem i scenarzystą Krzysztofem Zanussi oraz zwiedzanie miejscowych zabytków.

Pokazy filmowe

Młodzieży z Łucka oraz miejscowym licealistom pokazano trzy filmy: «Rewers» Borysa Lankosza, «Wino truskawkowe» Dariusza Jabłońskiego i «Planetę Singli» Mitji Okorna. Pierwsze dwa filmy pokazano 2 czerwca w Chełmskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti. Przegląd trzeciego filmu odbył się w Kinie Zorza działającym przy Chełmskim Domu Kultury.

Filmy te, jak powiedział Piotr Stelmaszczuk z Dyskusyjnego Klubu Filmowego «Rewers», również działającego przy Chełmskim Domu Kultury, zostały wybrane nieprzypadkowo: przedstawiają one bowiem obraz Polski i pokazują różne okresy jej dziejów. «Rewers» opowiada historię warszawianki z lat 50-tych, «Wino truskawkowe» przenosi widza w lata 80-te i początek lat 90-tych, a «Planeta Singli» pokazuje współczesną Warszawę.

Obejrzone filmy są różne ze względu na czas, w którym toczy się akcja i specyfikę przedstawionych wydarzeń. Różnią się też gatunkowo. Można

Луцьк–Холм без кордонів

Протягом 2–3 червня студенти відділень полоністики та міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки перебували в Холмі.

Їхній візит до цього міста, розташованого на сході Люблінського воєводства, відбувся в рамках програми «Кіно без кордонів», започаткованої Генеральним консульством RP у Луцьку та товариством транскордонної інтеграції «Єднає нас Буг».

Відзначимо, що відвідування Холма українськими студентами на чолі з консулом Генерального консульства RP у Луцьку Терезою Хрущ і доцентом кафедри слов'янської філології СХУ імені Лесі Українки Юлією Васейко – це перший етап програми, покликаної налагодити зв'язки між польською та українською молоддю шляхом спільного перегляду надбань кінематографу Польщі та України й подальшого їх обговорення. Наступним етапом проекту стане візит польської молоді до Луцька, запланований на вересень цього року.

Кінцева мета програми полягає в створенні в Луцьку дискусійного кіноклубу за зразком того, який успішно діє в Холмі.

Ідея «Кіно без кордонів», у свою чергу, виникла ще в жовтні 2016 р. Саме тоді за сприяння консула Генерального консульства RP у Луцьку Ельжбети Зелінської спеціально для волинської групи в Холмі влаштували перегляд стрічки «Волинь».

Програма дводенного перебування української молоді в Холмі була насиченою. Окрім перегляду польських фільмів, вона включала зустріч із визначним польським режисером і сценаристом Кшиштофом Зануссі та ознайомлення з історичними надбаннями Холма завдяки проведеним екскурсіям містом.

Кіноперегляди

Усього увазі групи з Луцька та польської молоді з місцевого ліцею представили три фільми, зокрема «Реверс» Бориса Ланкоша, «Вино з полуниці» Даріуша Яблонського та «Планету самотніх» Міті Окорна. Покази перших двох фільмів відбулися 2 червня в Холмській громадській бібліотеці імені Марії Пауліни Орсетті. Фільм «Планета самотніх» молоді подивилася 3 червня в кінотеатрі «Зоря» (пол. «Zorza»), що діє при Холмському будинку культури.

Як зазначив Пьотр Стельмашук із дискусійного кіноклубу «Реверс», який теж діє при Холмському будинку культури, ці фільми не випадково обрали для перегляду, адже вони по-різному репрезентують Польщу й зображують абсолютно відмінні одна від одної епохи. Так, «Реверс» оповідає історію варшав'янки 50-х років, «Вино

12 червня вирушить потяг
із Ковеля до Холма

12 czerwca ruszy pociąg
z Kowla do Chełma

сторінка 2

Два ювілеї отця Вітольда-
Йосифа Коваліва

Podwójny jubileusz ks. Witolda
Józefa Kowalowa

сторінка 4

Не можна змушувати бігати
від фундації до фундації

Nie można zmuszać do biegania
od fundacji do fundacji

сторінка 8

На границі (права)

Na granicy (prawa)

сторінка 10

У Рівному був парк імені
Ігнація Мосціцького

W Równem był Park
im. Ignacego Mościckiego

сторінка 11

12 czerwca o 11.53 ruszy pierwszy pociąg z Kowla do Chełma

12 червня об 11.53 у перший рейс вирушить потяг із Ковеля до Холма

W kasach międzynarodowych «Ukrzaliznyci» rozpoczęto sprzedaż biletów na pociąg z Kowla do Chełma. Pierwszy pociąg ruszy z Kowla 12 czerwca.

Jak donosi Departament Polityki Informacyjnej państwowego przewoźnika kolejowego «Ukrzaliznycia» w kasach międzynarodowych na Ukrainie rozpoczęto sprzedaż biletów na pociąg do Chełma. Bilet na szynobus z Kowla do Chełma kosztuje 203,24 hrywny. Pociąg nr 751/752 zacznie kursować za tydzień.

Na stacji kolejowej w Kowlu poinformowano nas, pociąg nr 751/752 zacznie kursować 12 czerwca. Pracownicy dworca kolejowego powiedzieli również, że będzie on wyjeżdżał z Kowla o 11.53 czasu ukraińskiego i przyjeżdżał do Chełma o 13.40 czasu polskiego. W tym samym dniu wyruszy w drogę powrotną: o 14.51 czasu polskiego wyjedzie z Chełma, a w Kowlu będzie o 18.40 czasu ukraińskiego. Pociąg nie będzie zatrzymywał się na innych stacjach.

W początkowym okresie trasa będzie obsługiwana przez szynobus – podaje służba prasowa «Ukrzaliznyci». W razie większego zainteresowania pasażerów Ukrzaliznycia skieruje na nią dodatkowe składy.

Pracownicy kasy na dworcu kolejowym w Kowlu zaznaczyli, że planuje się sprzedaż 41 biletów w jednym wagonie szynobusu i 97 w drugim.

Natalia DENYSIUK

У міжнародних касах «Укрзалізниці» розпочався продаж квитків на потяг із Ковеля до Холма. Перший рейс вирушить із Ковеля 12 червня.

Згідно з повідомленням Департаменту інформаційної політики та зв'язків з громадськістю «Укрзалізниці», в міжнародних касах розпочався продаж квитків до Холма. Квиток на рейсовий автобус із Ковеля до Холма коштує 203,24 грн. Поїзд № 751/752 відправиться в перший рейс уже через тиждень.

Як уточнили на вокзалі станції Ковель, поїзд № 751/752 відправиться в перший рейс 12 червня. Працівники вокзалу повідомили також, що потяг відправлятиметься з Ковеля об 11.53 українського часу та прибуде до Холма о 13.40 польського часу. У цей же день він вирушатиме у зворотну дорогу: о 14.51 польського часу потяг виїде з Холма та прибуде до Ковеля о 18.40 українського часу. Поїзд не робитиме зупинок на інших залізничних станціях.

Прес-служба «Укрзалізниці» повідомила також, що на маршруті спочатку їздитиме рейсовий автобус. Залізничники аналізуватимуть попит на цей напрямок і за потреби залучать інший рухомий склад.

У касі вокзалу станції Ковель зазначили, що у плані продажу квитків передбачено 41 місце в одному вагоні поїзда, та 97 – у другому.

Наталія ДЕНИСЮК

Не złożysz wniosku na wizę Schengen

Документів на шенгенські візи не приймають

Punkty Przyjmowania Wniosków Wizowych oraz polskie urzędy konsularne na Ukrainie nie przyjmują wniosków na wizy Schengen na podstawie paszportów biometrycznych.

Пункти прийому візових анкет та польські консульські установи в Україні не приймають документів на шенгенські візи від власників біометричних паспортів.

W związku z wejściem w życie od 11 czerwca przepisów znoszących obowiązek posiadania wizy Schengen dla obywateli Ukrainy posiadających paszporty biometryczne, od 31 maja Punkty Przyjmowania Wniosków Wizowych oraz polskie urzędy konsularne na Ukrainie nie przyjmują wniosków wizowych na wizy Schengen na podstawie paszportów biometrycznych w przypadku, gdyby wizy miały się rozpocząć po 10 czerwca.

Źródło: www.luck.msz.gov.pl

У зв'язку з тим, що 11 червня набуває чинності положення, котрі скасовують обов'язок отримання шенгенських віз для громадян України, що мають біометричні паспорти, з 31 травня Пункти прийому візових анкет та польські консульські установи в Україні не приймають візові анкети на шенгенські візи від власників біометричних паспортів, якщо термін дії візи, яку хочуть отримати ці особи, починається після 10 червня.

Джерело: www.luck.msz.gov.pl

Dni wolne od pracy w Konsulacie

Konsulat Generalny RP w Łucku informuje o dniach wolnych od pracy w czerwcu br.

W dniach 15 czerwca 2017 r. oraz 28 czerwca 2017 r. Konsulat Generalny RP w Łucku nie pracuje. 15 czerwca Kościół Katolicki obchodzi uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej.

28 czerwca na Ukrainie obchodzone jest Święto Konstytucji.

MW

Вихідні дні в консульстві

Генеральне консульство РП у Луцьку інформує про вихідні дні в червні цього року.

15 та 28 червня 2017 р. Генеральне консульство РП у Луцьку не працюватиме. 15 червня Римо-католицька церква вшановує урочистість Тіла та Крові Христа. В Польщі цей

день вихідний. 28 червня Україна відзначає День Конституції.

ВМ

Łukasz Jasina: «Henryk Józewski – jeden z ostatnich пілсудчиків»

Лукаш Ясіна: «Генрик Юзевський – один з останніх пілсудчиків»

25 maja w Łucku odbyła się prelekcja na temat «Henryk Józewski – próba pogodzenia polskich i ukraińskich dążeń narodowych». Przeprowadził ją Łukasz Jasina – pracownik Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, historyk i analityk.

Працівник Польського інституту міжнародних справ, історик та аналітик Лукаш Ясіна 25 травня провів у Луцьку лекцію на тему «Генрик Юзевський – спроба примирення польських і українських національних прагнень».

Prelegent przypomniał życiorys Henryka Józewskiego, który urodził się w Kijowie, był absolwentem Uniwersytetu Świętego Włodzimierza, ministrem spraw wewnętrznych w rządzie Ukraińskiej Republiki Ludowej, jednym z autorów ukraińsko-polskiego kompromisu w latach 1919–1920 oraz przyjacielem Symona Petlury. Jak powiedział Łukasz Jasina, Henryk Józewski był jednym z ostatnich пілсудчиків. W latach 1929–1938 był wojewodą wołyńskim, a w czasie II wojny światowej działał w podziemiu. Po wojnie został oskarżony o próbę obalenia ustroju PRL.

W trakcie dyskusji m.in. poruszono kwestie ukraińsko-polskiego kompromisu, eksperymentu wołyńskiego, zwolenników i przeciwników polityki Józewskiego czy prometeizmu.

W 2017 r. mija 125. rocznica urodzin Henryka Józewskiego. W związku z tym Konsulat Generalny RP w Łucku ma zamiar zorganizować konkurs prac naukowych i publicystycznych, wystawy oraz okrągły stół poświęcony działalności wołyńskiego wojewody. Jesienią ukaże się tłumaczenie na język ukraiński wspomnień Józewskiego o łuckim okresie jego działalności.

Projekt jest realizowany przez Konsulat Generalny RP w Łucku przy wsparciu polskiego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz we współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami społecznymi w Łucku i Równem. Są to m.in.

Klub Polski w Łucku, Fundacja Rozwoju Lokalnego, Międzynarodowy Festiwal Poezji «Meridian Lutsk», Platforma Współpracy «Prostir», Narodowy Uniwersytet Gospodarki Wodnej i Zarządzania Zasobami Naturalnymi.

Natalia DENYSIUK

Lektor naгадав присутнім біографію Генрика Юзевського, котрий народився в Києві, закінчив Університет Святого Володимира, був міністром внутрішніх справ в уряді УНР, одним з авторів українсько-польського компромісу в 1919–1920 рр. та другом Симона Петлюри. Як зазначив Лукаш Ясіна, Генрик Юзевський – це один з останніх пілсудчиків. У 1929–1938 рр.

був волинським воєводою, а під час Другої світової війни – діячем польського підпілля. Після війни комуністичний польський уряд звинуватив його у спробі повалення устрою ПНР.

Під час дискусії було порушено теми українсько-польського компромісу, волинського експерименту, прихильників та ворогів політики Юзевського, прометейського руху та ін.

У 2017 р. минає 125 років від дня народження Генрика Юзевського. Із цієї нагоди Генеральне консульство РП у Луцьку планує проведення конкурсу наукових і публіцистичних робіт, тематичної виставки та круглого столу, присвяченого діяльності волинського воєводи. Восени громадськості представлять фрагмент спогадів Юзевського про період його роботи в Луцьку, перекладених українською мовою.

Проект реалізує Генеральне консульство Республіки Польща у Луцьку за підтримки польського Міністерства культури і національної спадщини в партнерстві з різними інституціями та громадськими організаціями в Луцьку та Рівному. Серед них – Польський клуб у Луцьку, ВОГО «Фонд місцевого розвитку», Міжнародний поетичний фестиваль «Meridian Lutsk», Платформа взаємодій «Простір», Національний університет водного господарства та природокористування.

Natalia DENYSIUK

Halina Konach i «Proforma» śpiewali utwory Niemena w Krasnystawie

Галина Конач і «ПроФорма» співали Нємена в Красноставі

Krasnystaw leży między królewskim Chełmem, gdzie spoczywa książę Daniel Halicki, a Zamościem, którego Starówka jest wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Miasto w niewytłumaczalny sposób przypomina Łuck. Unikatowy zespół kościoła jezuickiego kojarzy się ze świątynią rzymskokatolicką w Łucku, a powolny prąd rzeki Wieprz przywołuje obraz Styru.

Koncert «Dziwny jest ten świat – 50 lat później», który odbył się w Krasnystawie 28 maja, poświęcono pamięci Czesława Niemena. Kiedyś artysta występował w miejscowym barokowym kościele pw. św. Franciszka Ksawerego, modlił się w tej świątyni, a członkom stowarzyszenia «Gloria Vitae» pozostawił w prezencie swoje płyty. Pomysł na majowy koncert zrodził się w czasie listopadowego spotkania, które odbyło się w łuckim kościele św. Apostołów Piotra i Pawła z udziałem aktorów teatru «Harmyder», «Trio Beethovenowskiego» z Zamościa, orkiestry kameralnej «Cantabile» oraz chóru kameralnego Łuckiego Rejonowego Domu Kultury. W koncercie uczestniczyła także wokalistka Halina Konach. Wykonała ona legendarny utwór Czesława Niemena «Dziwny jest ten świat», który stał się

jednocześnie jego przesłaniem i muzycznym manifestem.

«Dziwny jest ten świat» w wykonaniu Haliny Konach oraz rozszerzonego składu «Trio Beethovenowskiego» rozpoczynał koncert, zaś utwór «Nie lękajcie się» do słów Jana Pawła II – zamykał program w Krasnystawie. Andrzej Leńczuk zaprosił do udziału w koncercie także znany zespół wokalny «Proforma» z Olsztyna, który od 2000 r. oferuje słuchaczom utwory dawnych i współczesnych kompozytorów, eleganckie aranżacje autorstwa Marcina Wawruka, chórmistrza i kierownika artystycznego, profesora Instytutu Muzyki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W czasie koncertu zabrzmiały także utwory Marka Grechuty, Ewy Demarczyk i innych polskich wykonawców.

Wasył WORON

Krasnystaw roztaшований між королівським Холмом, де похований Данило Романович, та Замостем, що входить до Списку світової спадщини ЮНЕСКО. Він чимось схожий на Луцьк. Монументальний комплекс споруд костелу єзуїтів подібний до луцького костелу, а повільна течія спокійного Вєпру нагадує Стир.

Koncert «Dziwny jest ten świat – 50 років пізніше», що відбувся у Красноставі 28 травня, був присвячений пам'яті Чеслава Нємена. Колишній виступав у місцевому бароковому костелі Святого Францішка Ксавєрего, молився в цьому храмі, залишив у подарунок для членів товариства «Глорія Віта» свої платівки. Ідея травневого концерту виникла під час листопадового, що відбувався в Луцьку, в костелі Святих Апостолів Петра і Павла, за участю акторів театру «Гармидер», «Бетховенського тріо» із Замостя, академічного камерного оркестру «Кантабіле» та народного хору Луцького районного будинку культури. У концерті взяла участь також солістка Галина Конач, котра виконала «Dziwny jest ten świat» (пол. «Dziwny jest ten świat») – легендарний твір Чеслава Нє-

мена, що став його музичним посланням, унікальним музичним маніфестом.

«Dziwny jest ten świat» у виконанні Галини Конач і збільшеного складу «Бетховенського тріо» розпочинав, а твір «Не лякайтеся» на слова Яна Павла II завершував концертну програму в Красноставі. Анджей Ленчук запросив до участі в концерті відомий камерний ансамбль «ПроФорма» із Ольштина, який від 2000 р. пропонує слухачам твори давніх і сучасних композиторів, вишукані стилізації свого керівника Марціна Ваврука, хормейстера і художнього керівника, професора Інституту музики Варміно-Мазурського університету. Під час концерту прозвучали теж твори Марєка Грехути та Єви Демарчик.

Василь ВОРОН

Podwójny jubileusz

W Kościele Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Ostrogu została odprawiona dziękczynna Msza Święta. Parafianie i liczni goście obchodzili jednocześnie dwa jubileusze swego proboszcza ks. Witolda Józefa Kowalowa.

27 maja proboszcz parafii w Ostrogu ks. Witold Józef Kowalów obchodził dwa jubileusze – 50-tą rocznicę urodzin i 25-lecie święceń kapłańskich. W tym dniu do ostrogskiej parafii przybyło wiele osób. Wśród nich był biskup-emeryt diecezji charkowsko-zaporoskiej Marian Buczek, kapłani diecezji łuckiej i kamieniecko-podolskiej, liczni goście z Ukrainy i Polski. Uroczystość odbyła się w Kościele Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny – świątyni odbudowanej dzięki zaangażowaniu Jubilata.

Witold Józef Kowalów urodził się 29 maja 1967 r. w Zakopanem. Po ukończeniu szkoły w Białym Dunajcu kontynuował naukę w Liceum Ogólnokształcącym imienia Oswalda Balzera w Zakopanem, które ukończył w 1986 r. W tymże roku dostał się do Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej. W 1992 r. Witold Józef obronił pracę magisterską z historii Kościoła na Wydziale Teologicznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie i został wyświęcony na kapłana.

Jeszcze w latach młodości marzył o posłudze duszpasterskiej na Ukrainie, zatem po ukończeniu seminarium, nie wahając się, wyjechał na Wołyń. W 1992 r. Witold Józef został proboszczem w Ostrogu, Zdołbunowie i Klewaniu, a w 1993 r. do tych parafii doszedł jeszcze Kuniów w obwodzie chmielnickim. Początek niepodległości Ukrainy stał się okresem ogromnych wysiłków w sprawie odnowienia życia religijnego, tak więc pracy nowo wyświęconemu księdzu nie brakowało. Była to i renowacja świątyń, które były prawie w pełnej ruinie, i tworzenie od zera sieci nowych parafii... A z czym da się porównać ukraińskie przeszkody biurokratyczne! To był chyba jeden z głównych powodów, przez które ks. Witold Józef przyjął ukraińskie obywatelstwo.

Pracy było dużo, ale młody kapłan nie ograniczał się tylko do działalności duszpasterskiej. W 1994 r. ks. Witold Józef Kowalów zaczął wydawać «Wołanie z Wołynia» – czasopismo religijno-społeczne poświęcone historii, literaturoznawstwu i krajoznawstwu Wołynia. Od 1997 r. redakcja, oprócz czasopisma, zajęła się wydawaniem książek. Liczba pozycji, które wyszły drukiem do dziś przekroczyła już setkę. Są to wydania unikatowe, które nie były publikowane w żadnych innych wydawnictwach. W 2005 r. ks. Witolda Józefa wybrano członkiem Komisji Historycznej w procesie beatyfikacyj-

nym Sługi Bożego Władysława Bukowińskiego, którego w zeszłym roku papież Franciszek ogłosił błogosławionym.

Ks. Witold Józef Kowalów wydał już kilkadziesiąt artykułów dotyczących historii i kultury Wołynia, jego najważniejszych postaci, a także wiele tekstów, które poświęcił stosunkom polsko-ukraińskim. Jego tytaniczna praca na polu niezbadanych stron życia Wołynia pomaga naszym narodom nie tylko w poznawaniu swojej przeszłości, ale też w dążeniu do prawdziwego pojednania i dobrosąsiedztwa.

Ks. Witolda Józefa Kowalów został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi RP, Medalem Pro Memoria. Jest on również laureatem wielu nagród polskich i ukraińskich.

Anatolij OLIH

Два ювілеї

У суботу, 27 травня, у костелі Успіння Пресвятої Діви Марії в Острозі відправили подячну месу. Парафіяни та численні гості святкували відразу два ювілеї свого пароха, отця Вітольда-Йосифа Коваліва.

Ще з років юності він мріяв про душпастирську працю в Україні, тому після закінчення семінарії, не вагаючись, виїхав на Волинь. Того ж таки 1992 р. Вітольда-Йосифа призначили парохом в Острозі, Здоłбуніві та Клевані, а з 1993 р. – ще й у Куневі Хмельницької області. Початок незалежності України був часом велетенських зусиль у відновленні релігійного життя, тож роботи нововисвяченому отцю не бракувало. Це й відновлення храмів, які, без перебільшення можна сказати, були майже повністю зруйновані, і фактично створення мережі нових парафій... А чого варті славновісні українські бюрократичні перепони! До речі, мабуть, це стало однією із головних причин, через які отець Вітольд-Йосиф прийняв українське громадянство.

Роботи було багато, але молодий священик не обмежувався лише душпастирською діяльністю. В 1994 р. отець Вітольд-Йосиф Ковалів почав видавати «Wołanie z Wołynia» – часопис, присвячений історії, літературі та краєзнавству Волині. З 1997 р. редакція, крім часопису, почала займатися книговидавництвом. Кількість книжок, опублікованих із того часу, вже перевищила за сотню. В основному це унікальні книги, які не друкувалися в жодних видавництвах. У 2005 р. отця Вітольда-Йосифа обрали членом Історичної комісії в беатифікаційному процесі слуги Владислава Буковинського, проголошеного минулого року Папою Франциском блаженным.

Отець Вітольд-Йосиф Ковалів опублікував уже кількості досліджень з історії та культури Волині, її знакових особистостей, особливо багато робіт він присвятив взаєминам народів Польщі та України. Його tytaniczna праця на ниві недосліджених сторінок життя Волині допомагає нашим народам не тільки пізнавати своє минуле, а й прямиувати до справжнього примирення та добросусідства.

Заслуги отця Вітольда-Йосифа були відзначені Кавалерським хрестом ордена Відродження Польщі, Офіцерським хрестом ордена Заслуги РП, медаллю «Pro memoia». Він також лауреат багатьох нагород і премій Польщі та України.

Anatolij OLIH

27 травня настоятель парафії в Острозі, отець Вітольд-Йосиф Ковалів відзначав два ювілеї: 50-ліття з дня народження і 25-річчя священицьких свячень. Тож того дня до острозької парафії прибуло чимало гостей. Серед них – харківсько-запорізький єпископ-емерит Мар'ян Бучек, священики Луцької та Кам'янець-Подільської дієцезій, численні гості з України та Польщі. Урочистість відбувалася в костелі Успіння Пресвятої Діви Марії – храмі, відремонтованому зусиллями ювіляра.

Вітольд-Йосиф Ковалів народився 29 травня 1967 р. у Закопаному. Після закінчення школи в Білому Дунайці продовжив навчання в Загальноосвітньому ліцеї імені Освальда Бальцера в Закопаному, який закінчив у 1986 р. Того ж року вступив до Вищої духовної семінарії Краківської архідієцезії. У 1992 р. Вітольд-Йосиф захистив магістерську працю з історії Церкви на богословському факультеті Папської богословської академії у Кракові та прийняв священицький сан.

Чzcigodny Księże Witoldzie,

Z okazji Dnia Urodzin i 25-lecia święceń kapłańskich
zespół redakcyjny Monitora Wołyńskiego
życzy czcigodnemu Księdzu
Bożych błogosławieństw,
zdrowia, natchnienia i światła Ducha Świętego
na dalszej drodze życiowej i w posłudze kapłańskiej.

Із нагоди дня народження і 25-річчя священства
редакція «Волинського монітора» бажає
отцю Вітольду-Йосифу Коваліву

Божих благодатей,
здоров'я, натхнення і світла Святого Духа на його дорозі.

... Szlakiem Wołyńskich Krzyży wokół Huty Stepańskiej z Januszem Horoszkiewiczem ...

Obórki Trusiewiczowskie, gmina Kołki

Обурки Трусеви́чівські у гміні Колки

Ten fotoreportaż dedykuję Feliksowi Trusiewiczowi ur. w 1921 r. w Obórkach, świadkowi mordu i zagłady tej kolonii. Mieszkając we Wrocławiu, Obórek nie opuścił nigdy. Tam pozostawił swoje serce, młodość, tam pochowani są Jego najbliżsi.

11 listopada 1942 r. do kolonii Obórki przybyli Schutzmani z Rudnik. Pod zarzutem pomocy Żydom aresztowali 15 mężczyzn i osadzili w areszcie w Cumanii. 14 z nich zabito, już po mordzie w Obórkach. Osadzeni mężczyźni wiedzieli, że kolonia jest już wymordowana. To dłuższa historia. Zainteresowanych odsyłam do książki pt. «Pokolenie» Feliksa Trusiewicza. Ich samych zakopano gdzieś koło Cumania. 34 mieszkańców pozostałych w Obórkach oraz dwie przebywające tam osoby, zamordowano 13 listopada i zakopano.

Schutzmani pozostali w Obórkach urządzili «kocioł» z nadzieją złapania Żydów. Tak pojмали pięć kobiet powracających z Cumania od uwięzionych mężów i krewnych. Przetrzymano je przez noc w Rudnikach i zabito następnego dnia. Uwięzione kobiety dowiedziały się o dokonanym w Obórkach mordzie. Nie można nawet sobie wyobrazić, co czuły czekając na śmierć. Zakopano je w oddzielnym dole. Obórki zostały następnie obrabowane i spalone. Wieść o tym

wydarzeniu rozeszła się po okolicy wywołując przerażenie.

Nie było jeszcze Księdza na Ich Dole Śmierci, jeszcze nie zostali pochowani, a tyle lat czekają.

1. Widok od strony Rudnik na las, w którym znajdowały się Obórki.
2. Pierwszy krzyżyk w Obórkach, przywieziony przez Feliksa Trusiewicza.
3. Dęby wiekowe.
4. Na mogiłę zaprowadził mnie z Rudnik Iwan Czerniak. Położenie: 51°00'24.9"N 25°46'44.3"E.

Tekst i zdjęcia: Janusz HOROSZKIEWICZ

P. S.: Zainteresowani mogą uzyskać więcej informacji pod adresem mailowym: janusz-huta-stepanska@wp.pl

Цей фоторепортаж я присвячую Феліксу Трусеви́чу. Він народився 1921 р. в Обурках, був свідком вбивства жителів і знищення цієї колонії. Мешкаючи у Wrocławiu, він ніколи не залишив рідного села. Там залишив своє серце і молодість, там поховані його найближчі.

11 листопада 1942 р. до колонії Обурки прибули шуцмани з Рудників. За звинуваченнями в допомозі євреям вони заарештовували 15 чоловіків і посадили їх до в'язниці в Цумані. 14 із них вбили, але вже після того, як були знищені Обурки. Арештовані чоловіки знали про те, що колонії вже немає. Це довга історія. Тим, хто хоче довідатися більше, рекомендую прочитати книжку «Pokolenie» (пол. «Pokolenie») Фелікса Трусеви́ча. Їх самих поховали десь біля Цумані. 34 мешканців, які залишилися в Обурках, та ще двох осіб, які в той час там перебували, вбили 13 листопада, а тіла закопали.

Шуцмани, які залишилися в Обурках, влаштували засідку з надією на те, що вдасться ввійти до євреїв. Так вони зловили п'ять жінок, які поверталися із Цумані від ув'язнених чоловіків і родичів. Жінок протримали цілу ніч у Рудниках і вбили наступного дня. Жінки дізналися про те, що жителів Обурок убили. Важко навіть уявити, що вони відчували, че-

каючи смерті. Їх закопали в окремій ямі. Колонію Обурки пізніше пограбували та спалили. Звістка про цю подію розійшлася околицями, викликаючи жах у місцевих мешканців.

На їхню могилу ще не приходив ксьондз. Вони вже багато років чекають на те, щоб їх поховали по-людськи.

1. Вид зі сторони Рудників на ліс, у якому знаходилися Обурки.
2. Перший хрестик в Обурках, привезений Феліксом Трусеви́чем.
3. Древні дуби в Обурках.
4. Могила. На неї мене завів Іван Черняк із Рудників. GPS-координати: 51°00'24.9"N 25°46'44.3"E.

Текст і фото: Януш ГОРОШКЕВИЧ

P. S.: Усі зацікавлені можуть отримати більше інформації за мейлом: janusz-huta-stepanska@wp.pl.

1

2

3

4

Rok 1922: pierwsze mistrzostwa dla wołyńskich klubów

1922 рік: перший чемпіонат для волинських команд

Перwsze mistrzostwa w piłce nożnej w Polsce zorganizowano w 1921 r. Do 1926 r. były one podzielone na dwa etapy: najpierw odbywały się eliminacje okręgowe, a następnie ich zwycięzcy walczyli o tytuł mistrza Polski.

Na początku lat 20-tych XX wieku w województwie wołyńskim nie było wystarczającej ilości drużyn piłkarskich, żeby można było założyć własny okręg piłki nożnej. Podobną sytuację miały województwo lubelskie i poleskie, dlatego Polski Związek Piłki Nożnej postanowił połączyć te trzy obszary w jeden okręg z centrum w Lublinie.

Do udziału w pierwszych mistrzostwach klasy A Lubelski Okręgowy Związek Piłki Nożnej (OZPN) zaprosił cztery drużyny, wśród których były dwie z Równego: WKS Hallerczyk oraz żydowski klub Makkabi. Ich rywalami były WKS Lublin oraz WKS Chełm.

Rozgrywki w pierwszych mistrzostwach Lubelskiego OZPN rozpoczęły się 23 kwietnia 1922 r. W tym dniu w Lublinie spotkały się WKS Lublin i WKS Hallerczyk. Mecz nie dotrwał do końca, ponieważ w 38 minucie przegrywając wynikiem 0:3 hallerczycy opuścili pole gry. Ze względu na to w tabeli ligowej wpisano im 0:5, czyli przyznano walkower WKS Lublin.

Tydzień później, 30 kwietnia, WSK Lublin znowu nie udało się dokończyć meczu z rówieńską drużyną: tym razem Makkabi opuścił pole gry z wynikiem 2:3 (nie są nam znane powody), ze względu na co również zaliczono im wynik 0:5 bez walki. W tym samym dniu WKS Hallerczyk zwyciężył w Chełmie 5:1.

Hallerczyk i Makkabi rozegrały między sobą dwa mecze: 20 i 25 maja. Na pierwszym obecnym było 4 tys. osób. Kibicowały one przeważnie żydowskiej drużynie, która co prawda przegrała z wynikiem 0:5. Bramki dla Hallerczyka strzelili Józef Szewczyk (3), Bednarski i Raczynski. W następnym meczu Makkabi chciał zrewanżować się, ale strzelić bramkę Kubalskiemu udało się tylko Gorenstejnowi, którego w ataku wspierali trener tej drużyny Flur (z Pogoni) i Ginsberg. Natomiast w kolejnym meczu wojskowi odpowiedzieli trzema bramkami, które strzelili Szymanowski, Szewczyk i Waśkowski (1:3). Co prawda ten mecz też się nie skończył: w pierwszych minutach drugiej połowy meczu, po trzeciej bramce, wywiązała się bójka i piłkarze Makkabi zeszli z pola gry. Mimo to w tabeli, która została opublikowana w «Przeglądzie Sportowym», wpisano wynik 5:1. Przyпускаjąc, że mecz został dograny w następnym dniu i hallerczycy strzelili jeszcze dwie bramki. Sędziował te mecze «bardzo rzeczowo i taktownie» ppor. Zychon.

Niestety klub Makkabi po tych rozgrywkach postanowił nie uczestniczyć w mistrzostwach, ze względu na co otrzymał wynik 0:5 walkowerem. Natomiast Hallerczyk wygrał jeszcze dwa mecze z WKS Lublin (2:0) oraz z WKS Chełm (5:0), i tylko ze względu na lepszą różnicę bramek mistrzem został WKS Lublin.

Ciekawe rozgrywki między miastami odbyły się również w Równem. 15–16 lipca Makkabi i Hallerczyk rozegrały mecze z drugą drużyną klubu Lechia ze Lwowa. Obydwie rówieńskie drużyny wygrały te mecze z wynikiem 3:2. Makkabi zwyciężył dzięki bramkom strzelonym przez Gorensteina, Brückę i Kniażera. Dla Hallerczyka bramki strzelili Szymanowski – 2 oraz Szewczyk – 1.

W tym samym roku najlepsi piłkarze z trzech rówieńskich drużyn – Hallerczyka, Makkabi i Sołoka założyli miejską drużynę reprezentacyjną oraz rozegrali mecze z klubem Warszawianka (12–13 sierpnia) i lwowskim klubem Czarni (16–17 września).

Goście z Warszawy dwa razy zwyciężyli z rówieńską reprezentacją z wynikiem 4:2 i 2:0. W tych meczach dwa razy wyróżnił się Józef Szewczyk, a «Przegląd Sportowy» odznaczył również grę bramkarza Kubalskiego, obrońców Łukomskiego i Gimberga. Natomiast Czarni najpierw wygrali z wynikiem 1:0, a kolejny mecz przegrali (1:4).

Ще в 1921 р. у Польщі провели перший чемпіонат, який до 1926 р. проходив у два етапи: спочатку відбувалися змагання в округах, а потім серед чемпіонів округів визначали чемпіона Польщі.

1922. Lubelski OZPN. Klasa A		G	W	N	P	Bramki	Pkt
1	WKS (Lublin)	6	5	0	1	24:2	10
2	WKS Hallerczyk (Równe)	6	5	0	1	22:7	10
3	WKS (Chełm)	6	2	0	4	11:19	4
4	ŻKS Makkabi (Lublin)	6	0	0	6	1:30	0

W klasie B WKS Kowel w towarzystwie klubów wojskowych z Łucka, Włodzimierza Wołyńskiego, Zamościa i Lublina (druga drużyna) oraz cywilnego klubu Lublinianka już w pierwszych rozgrywkach został liderem i był głównym kandydatem na wyjście do klasy A. Ale 25 maja do rozgrywek dodatkowo dopuszczono WKS Kresy z Brześcia, który zdecydowanie był lepszy i wkrótce został liderem. Tylko w ostatnich rozgrywkach, już po zagwarantowaniu sobie tytułu mistrza klasy B, Kresy przegrały mecz we Włodzimierzu Wołyńskim (0:4) i w Kowlu (4:5).

Natomiast Lublinianka i WKS Łuck nie dotrwały do końca mistrzostw ze względu na małą ilość piłkarzy, którzy zostali w drużynach.

W Kowlu również rozpoczęły działalność kluby «Amatorzy» oraz Bar-Kochba, w Łucku – klub przysposobienia wojskowego Strzelec, Makkabi i Kresowianka.

Serhij HRUDNYAK

Foto: Piłka nożna w Równem. Lata 20. XX wieku. Zdjęcie pochodzi z archiwum Hordija Filipowicza – piłkarza rówieńskich drużyn.

P. S. od autora: Tekst został opracowany na podstawie publikacji w prasie z roku 1922 – w «Przeglądzie Sportowym» (Kraków), «Dzienniku Wołyńskim» (Łuck), «Ziemia Lubelska» (Lublin). Dziękuję również za pomoc w przygotowaniu materiału Jurijowi Melnykowi i Wołodymyrowi Morozowowi (Zdobunów), Bogdanowi Lupie (Lwów) i Leszkowi Śledzionie (Mielec, Polska).

Będę bardzo wdzięczny wszystkim osobom, które udzieliły mi informacji o wołyńskich działaczach i piłkarzach w okresie międzywojennym, udostępniły ich zdjęcia lub dokumenty. Można mnie znaleźć na Facebooku (Serhij Grudnyak) lub napisać do mnie na: sgrudnyak@gmail.com.

ner z lwowskiej «Pogoni»). Natomiast, wojskowi odpowiedzieli trzema golami od Shimanowskiego, Szewchika i Waszkowskiego (1:3). Ale i цей pojedynek nie zakończył się – w pierwszej połowie drugiej połowy po trzecim голу wybuchła bójka i futbolisti «Makkabi» zійшли з поля. Проте в підсумковій таблиці, опублікованій у часописі «Przegląd Sportowy», wskazany rezultat 5:1. Цілком можливо, що матч таки дограли в інший день і галлерчики здобули ще два голи. Судив ці матчі «дуже конкретно і тактовно» Зихон.

На жаль, «Makkabi» після цих ігор самоусунувся від участі в чемпіонаті та отримав в інших матчах по 0:5 «без боротьби». А от «Галлерчик» виграв ще два поєдинки у воїнських клубів Любліна (2:0) та Холма (5:0) і тільки через гірше співвідношення здобутих та втрачених голів поступився чемпіонством воїкам із Любліна.

Також у Рівному відбулися цікаві міжміські зустрічі. 15–16 липня «Makkabi» та «Галлерчик» нарізно приймали другу команду клубу «Легія» зі Львова. Обидві зустрічі завершилися з однаковим рахунком (3:2) на користь команд Рівного. «Makkabi» переміг завдяки голам Горенштейна, Брука і Князера. Для «Галлерчика» ворота здобували Шимановський (двічі) і Шевчик.

Того ж року найкращі футболісти із трьох рівненських команд, «Галлерчика», «Makkabi» та «Сокола», створили збірну міста та зіграли проти клубу «Варшав'янка» (12–13 серпня) і львівського клубу «Чорні» (16–17 вересня, укр. «Чорні»).

Варшавські гості перемогли рівнян із рахунками 4:2 і 2:0. У цих матчах, проведених збірною, двічі відзначився Юзеф Шевчик, а видання «Przegląd Sportowy» вирішило в її складі воротаря Кубальського, беків Лукомського і Гімберга. А от «Чорні» одну гру господарям таки програли із рахунком 1:4, хоча напередодні виграли з рахунком 1:0.

У класі Б Воїнський спортивний клуб Ковеля в компанії воїнських клубів із Луцька, Володимира-Волинського, Замостя і Любліна (друга команда), а також цивільного клубу «Люблін'янка», з перших турів захопив лідерство і був головним фаворитом на вихід до класу А. Але 25 травня до змагань був додатково допущений ВСК «Креси» з Бреста. Брестський воїнський впевнено здобували пункти у своїх поєдинках та перехопили лідерство у ковельчан. Тільки в останніх турах, уже забезпечивши собі чемпіонство в класі Б, «Креси» програли у Володимирі-Волинському (0:4) і Ковелі (4:5).

Цікаво, що «Люблін'янка» і ВСК Луцька не дограли чемпіонат через недостатню кількість гравців, що залишилися у командах.

У Ковелі також розпочали діяльність клуби «Аматори» та «Бар-Кохба», в Луцьку – клуб воїнського виховання «Стрілець», «Makkabi» та «Кресов'янка».

Сергій ГРУДНЯК

Фото: Футбол у Рівному. 1920-ті рр. З архіву Гордія Філіповича – гравця рівненських команд.

P. S. від автора: Матеріал підготовлено на основі публікацій у пресі за 1922 р. у виданнях «Przegląd Sportowy» (Kraków), «Dziennik Wołyński» (Lućyk), «Ziemia Lubelska» (Lublin). Висловлюю також вдячність за допомогу в підготовці матеріалу Юрію Мельнику і Володимирові Морозову (Здобунів), Богдану Люпі (Львів), Лешеку Слєдзюні (Мелець, Польща).

Буду також щиро вдячний усім, хто поділиться зі мною будь-якими відомостями про діячів і футболістів воїнського міжвоєнного футболу, їхніми фотографіями чи іншими матеріалами. Ви можете знайти мене у «Facebook» (Serhij Grudnyak) чи відправити лист на електронну пошту: sgrudnyak@gmail.com.

Пłaszczynna porozumienia

W dniach 1–4 czerwca 2017 r. w Ostródzie w województwie warmińsko-mazurskim odbył się VII Światowy Zjazd Nauczycieli Polonijnych «Wschód Zachód – Łączy nas Polska». W czasie tego spotkania udało się nam porozmawiać z Dariuszem Piotrem Bonisławskim – prezesem Stowarzyszenia Wspólnota Polska.

– **Udziela Pan wywiad dla «Monitora Wołyńskiego», gazety finansowanej przez Fundację Wolność i Demokracja (WiD), która czerpie środki finansowe z tego samego źródła, co Wspólnota Polska (WP). Czy nie ma Pan wrażenia, że rozmawia Pan z «konkurencją»?**

– Odpowiem poważnie, choć pytanie jest żartobliwe. Założycielem WiD był obecny wiceminister obrony narodowej pan Michał Dworczyk, znam go osobiście wiele lat, razem pracowaliśmy w ramach WP. Lubimy się i szanujemy. Nie mam poczucia, iż to, że pomoc Polakom mieszkającym poza granicami kraju udzielana przez różne organizacje jest czymś złym. Dlatego też nie patrzę na inne organizacje w sposób nieprzyjazny, a Fundacji WiD życzę wszystkiego najlepszego na różnych polach aktywności.

– **Czy uchyli nam Pan rąbka tajemnicy, jak wyglądają relacje między organizacjami ubiegającymi się o państwowe środki? Czy wy konkurujecie, współpracujecie, czy może dzielicie między sobą zadania?**

– Do tej pory było tak, że każda organizacja przygotowywała swój program autorski i starała się otrzymać środki na jego sfinansowanie. Decyzja, komu je przyznać, zależała od instytucji dotującej (Senat, MSZ itp.) Ja uważam, że takie rozmowy powinny być prowadzone z naciskiem wcześniej (również między organizacjami). Dużo łatwiej byłoby nieść pomoc, jeśli miałaby ona charakter uporządkowany. Nie można zmuszać organizacji polonijnych do biegania od fundacji do fundacji i narażać na to, że czasami zwracają się do organizacji nieprzygotowanych w sposób merytoryczny do niesienia pomocy i w konsekwencji nie otrzymują tej pomocy wcale. Bywa też, że przypadkowo środki pomocowe kumulują się w jednym miejscu danego kraju czy świata, a w innych nie ma ich wcale. Sporo jest w tym względzie do zrobienia. WP jest otwarta na takie rozmowy. Jestem przekonany, że im większe uporządkowanie projektów pomocowych, tym większa byłaby korzyść dla Polonii i Polaków z zagranicy.

– **Panie Prezesie, to już jest VII Światowy Zjazd Nauczycieli. Co udało się osiągnąć dzięki ostatnim sześciu spotkaniom?**

– Z badań wynika, że udało nam się zbudować płaszczyznę porozumienia między organizacjami i jest to równie ważny cel jak samo przekazanie wiedzy merytorycznej. Przyjechały tu osoby, z różnych części świata (z Ameryki Północnej i Południowej, Europy Wschodniej i Zachodniej), które wielokrotnie się ze sobą spotykały, nawiązywały relacje i wymieniały doświadczeniami. Tu jest przepływ informacji, poczucie, że nie jesteśmy sami, a na nasze kłopoty znajdzie się jakaś rada. Obecna sytuacja jest lepsza ze względu na systematyczność, dawniej były również konferencje, fora oświatowe, na różne tematy, w różnych miejscach, w różnych środowiskach. Teraz, corocznie, jest konferencja (Zjazd), która rozpoczyna realizację rocznego wsparcia metodycznego. Można tu zobaczyć, co będziemy w danym roku robić i wybrać to, co będzie nam potrzebne. Z jednej strony to podbudowa teoretyczna, z drugiej zaś, to informacja, która potem dociera do różnych środowisk.

– **Jakie były cele konkretnie tego VII Zjazdu?**

– Próbowaliśmy pokazać, że każdy powinien mieć swoją tożsamość, a dwukulturowość i dwujęzyczność nie stanowi zagrożenia dla posiadania spójnej tożsamości, która jest czymś dobrym dla rozwoju człowieka. Chcieliśmy dać nauczycielom argumenty dla rodziców i środowisk, że nauka języka polskiego w warunkach brytyjskich, ukraińskich itp. nie jest niczym złym. Ta nauka jest nawet konieczna do tego, żeby każdy młody człowiek nie zadawał sobie potem pytania, «kim ja tak naprawdę jestem?» i «kim byli moi rodzice?». Oczywiście, można przeżyć dziesiątki lat nie zadając sobie takich pytań. My jednak staraliśmy

Światowy Zjazd Nauczycieli Polonijnych
„Wschód, Zachód - Łączy nas Polska”

OSTRÓDA 1 - 4 czerwca 2017 r.

się pokazać, że spójna i kompletna tożsamość w przypadku dzieci migrujących lub mieszkających za granicą, a pochodzących z rodzin polskich, to znajomość dwóch języków, a także wiedza o historii i kulturze dwóch krajów.

– **Czy zauważył Pan jakąś różnicę między nauczycielami z Zachodu i Wschodu, jeśli chodzi o ich potrzeby?**

– Myślę, że z różnych powodów można mówić o pewnych różnicach. Na Ukrainie notuje się eksplozję, jeśli chodzi o zainteresowanie polskością i językiem polskim. Czasami ma to coś wspólnego z szukaniem własnej tożsamości, czasami ma to podłoże czysto ekonomiczne. Powstają liczne szkoły, bardzo często mające charakter szkół językowych (tak jak w Polsce uczy się języka angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego itp.) Są też oczywiście szkoły, które pracują kompleksowo ucząc języka, ale też historii, kultury i tradycji, te drugie bardziej będą podobne do tych szkół, które funkcjonują na zachodzie, które starają się podtrzymywać polskość poprzez naukę języka, historii, kultury, a nie jedynie skupiać się na nauce języka, który ma służyć do komunikowania się w czasie przyjazdów na studia czy w celach ekonomicznych. Oczywiście z różnych powodów jedną i drugą formę popieramy. To jest bardzo ważne, żeby jak najwięcej osób na świecie mó-

Площина порозуміння

1–4 червня 2017 р. в Оструді Вармінсько-Мазурського воєводства відбувся VII Світовий з'їзд полонійних учителів «Схід, Захід – єднає нас Польща». Під час цієї зустрічі нам вдалося порозмовляти з Даріушем-Пьотром Боніславським – головою товариства «Спільнота польська».

дити раніше, зокрема й між організаціями. Допомогу було б набагато легше надавати, якби вона мала впорядкований характер. Не можна змушувати полонійні організації бігати від фундації до фундації й спричиняти ситуацію, коли вони в результаті звертаються до організації, невідповідних відповідним чином до надання такої допомоги, і, як наслідок, взагалі не отримують цієї допомоги. Часто також стається так, що кошти зосереджуються в одному місці країни чи світу, а в інших їх немає зовсім. У цій площині ми маємо ще багато чого зробити. СП відкрита до таких розмов. Я переконаний, чим краще впорядкуватимуть проекти допомоги, тим більшу користь вони матимуть для Полонії та поляків за кордоном.

– **Пане голово, це вже VII Світовий з'їзд полонійних учителів. Чого вдалося досягти завдяки попереднім зустрічам?**

– Проведений нами аналіз свідчить про те, що нам вдалося побудувати площину порозуміння між організаціями. Це так само важливо, як і передавати знання. Сюди приїхали особи з різних частин світу (з Північної й Південної Америки, Східної та Західної Європи), які багато разів зустрічалися одне з одним, налагоджували контакти, обмінювалися досвідом. Тут ми ділимося інформацією, усвідомлюємо, що ми не самотні й завжди отримуємо якусь пораду, яка допоможе вирішити наші проблеми. Сьогодні ситуація виглядає краще з огляду на систематичність. Колись також відбувалися конференції та освітні форуми на різні теми, в різних місцях, за участю представників різних середовищ. Тепер щороку відбувається з'їзд, із якого розпочинається реалізація річної допомоги. Можна тут дізнатися, що ми будемо в цьому році робити, вибрати те, що буде нам потрібно. З одного боку, це теоретична основа, з іншого, це інформація, яка потім потрапляє до різних середовищ.

– **Яка мета цьогорічного з'їзду?**

– Ми намагалися показати, що кожен повинен мати свою ідентичність, і що двокультурність чи двомовність не становить загрози для цілісної ідентичності, котра позитивно впливає на розвиток людини. Ми хотіли дати вчителю аргументи для батьків і середовищ стосовно того, що вивчення польської мови в британських, українських чи інших умовах не є чимось поганим. Вивчати мову навіть потрібно для того, щоб кожна молода людина не ставила собі потім запитання: «Хто я?» і «Ким були мої батьки?» Звичайно, можна прожити багато років і не ставити собі таких запитань. Ми намагалися показати, що цілісна ідентичність, якщо мова йде про дітей із польських родин, які мігрують або живуть за кордоном, – це, знання двох мов, а також історії та культури двох країн.

– **Чи Ви помітили якусь різницю між потребами вчителів із Заходу і Сходу?**

– Думаю, що з різних причин можна говорити про певні відмінності. В Україні нині помітне зростання зацікавленості польською культурою та мовою. Інколи це пов'язано з пошуком власної ідентичності, а часом в основі лежать економічні чинники. Відкривається багато мовних шкіл, у яких так, як і в Польщі, вивчають англійську, французьку, іспанську чи інші мови. Є, звичайно, школи, які підходять комплексно, навчаючи мови, історії, культури та традицій. Школи другого типу більше схожі на ті, що функціонують на Заході. Вони намагаються підтримувати польські традиції, навчаючи мови, історії, культури. Тобто вони не зосереджуються лише на вивченні мови, яка допомагає спілкуватися чи навчатися, чи потрібна, щоб вести бізнес. Звичайно, з різних причин ми підтримуємо і одну, й другу форми. Дуже важливо, щоб якнайбільше осіб у світі говорили польською, щоб якнайбільше людей знали, що в Польщі є цікавого. Щоб зайняти-

– **Пане голово, Ви даєте інтерв'ю «Волинському монітору», газеті, яку фінансує фундація «Свобода і демократія» (Сід). Ця організація отримує кошти з того самого джерела, що й «Спільнота польська» (СП). Чи у Вас не складається враження, що Ви розмовляєте з «конкурентами»?**

– Відповів серйозно, хоч запитання й жартиліве. Засновником Сід був теперішній віце-міністр із питань національної оборони Міхал Дворчик. Я знаю його особисто багато років. Ми разом працювали в СП і поважаємо одне одного. Я не думаю, що те, що допомогу полякам за кордоном надають через різні організації, це погано. Тому також не ставлюся до інших організацій неприємно. А Сіду бажаю всього найкращого в різних сферах активності.

– **Чи Ви відкриєте нам таємницю того, як виглядають стосунки між організаціями, які отримують державні кошти? Ви між собою конкуруєте чи співпрацюєте? Чи ділите проекти, на які видаватимуть кошти?**

– До сьогодні було так, що кожна організація готувала свою авторську програму й намагалася отримати кошти для її фінансування. Рішення, кому надати гроші, залежало від інституції, що виділяла цю дотацію (Сенат, МЗС і т. д.). Я вважаю, що такі розмови мають прово-

wiło po polsku, żeby jak najwięcej osób wiedziało, co jest w Polsce dobrego. Żeby wejść nieco głębiej w specyfikę i metodykę nauczania będziemy organizowali konferencje bardziej sprofilowane i tak w Budapeszcie odbędzie się jesienią konferencja dla nauczycieli z Europy Zachodniej, a w nieustalonym jeszcze miejscu planujemy «wschodni kongres edukacyjny». Dodatkowo proponujemy cały szereg kursów warsztatów i szkoleń, z których każdy może wybrać temat, który najbardziej mu pasuje. Szczegóły znaleźć można na naszych stronach internetowych, m.in. www.odnswp.pl

– Czy jest planowane założenie Lokalnego Ośrodka Metodycznego na Wołyniu?

– Zapraszamy do współpracy w ramach Akademii Liderów Polonijnych osoby, które «czują» nasz projekt i chciałyby się w nim realizować. Mogą przyjechać i być uczestnikami Akademii i różnego rodzaju form szkolenia i sprawdzania tego czy mają wystarczające predyspozycje, wiedzę i umiejętności. Jest to w naszym przekonaniu dobra droga, bo nic nie pomoże w rozwoju

sieci ośrodków metodycznych, jeśli nie ma odpowiedniego człowieka i zainteresowania. Jeżeli na Wołyniu będzie zainteresowanie środowiska i potrzeba takiego ośrodka, jeżeli będzie człowiek, którego można przygotować, to nasza odpowiedź będzie bardzo pozytywna. Zapraszamy.

– Co czuje Gospodarz spotkania, który zamknie jutro drzwi za 133 gośćmi z całego świata? Czy czuje Pan ulgę (uff!), nareszcie pojechali) czy raczej ma poczucie «dobrze wykonanej roboty»?

– Poczucie satysfakcji zawsze występuje jako wtórne do poczucia, że trzeba osiąść i przeanalizować wyniki oraz wszystko to, co się wydarzyło. Trzeba zastanowić się, co można na przyszłość zrobić lepiej, co można udoskonalić. Ulga pewnie będzie, radość również, ale temu wszystkiemu zawsze towarzyszy refleksja, jak poprowadzić kolejne zjazdy w sposób satysfakcjonujący dla osób, które tutaj przyjeżdżają.

Rozmawiały Ewa MAŃKOWSKA
i Marjana JAKOBCZUK,
Ukraińsko-Polski Sojusz imienia Tomasza Padury

ся більше специфікою та методикою навчання, ми організуватимемо спеціалізовані конференції, наприклад восени в Будапешті відбудеться конференція для вчителів із Західної Європи. Плануємо також провести східний освітній конгрес, запропонуємо низку курсів і семінарів, із котрих кожен зможе вибрати тему для себе. Деталі можна знайти на наших сайтах, зокрема на сторінці: www.odnswp.pl.

– Чи плануєте заснувати на Волині Локальний методичний осередок?

– Запрошуємо до співпраці у рамках Академії полонійних лідерів усіх, хто підтримує наш проект і хоче реалізувати себе в ньому. Можна прийти і стати учасником академії та різних тренінгів, а також перевірити рівень підготовки, знання та вміння. На нашу думку, це добрий спосіб, бо ніщо не допоможе розвивати мережу методичних осередків, якщо не має відповідної людини та зацікавленості. Якщо на Волині буде зацікавлення цим і потреба в такому осередку, якщо знайдеться людина, яку можна підготува-

ти, наша відповідь буде позитивною. Запрошуємо.

– Що Ви відчуваєте як господар цього заходу, який завтра зачинить двері за 133 гостями зі всього світу? Чи відчуєте полегшення (уф, наreszті поїхали) чи задоволення від добре виконаної роботи?

– Відчуття задоволення завжди для мене вторинне відносно розуміння, що потрібно сісти та проаналізувати результати й усе, що відбулося, задуматися над тим, що в майбутньому можна зробити краще, що можна вдосконалити. Полегшення, звичайно, буде, радість також. Але я завжди думаю про те, що буде далі та як провести наступні з'їзди так, аби вони стали в нагоді особам, які на них приїжджають.

Rozmawiały Ewa MAŃKOWSKA
i Marjana JAKOBCZUK,
Ukraińsko-Polski Sojusz imienia Tomasza Padury

Centrum Współpracy Młodzieży
Wspieramy aktywność społeczną młodzieży

Навчальні візити до Гдині

«Центр співпраці молоді» разом із міською радою Гдині продовжує реалізовувати проект «Навчальні візити до Гдині», в рамках якого молодь із Білорусі, Молдови та України може здійснити двотижневу навчальну поїздку до міста.

Навчальні візити – це можливість:

- побувати в Польщі;
- дізнатися більше про адміністративну та освітню системи Польщі;
- по-новому поглянути на уряд, бізнес, ЗМІ;
- відвідати державні та громадські організації;
- ознайомитися з досвідом практичної діяльності польських установ;
- поринути в польську культуру та історію.

Потенційні учасники повинні відповідати наступним формальним вимогам:

- бути громадянами України, Білорусі чи Молдови;
- вільно володіти російською мовою;
- мати повні 18 років.

У рамках проекту учасникам забезпечують:

- повернення коштів на проїзд до Гдині й назад;
- проживання в гуртожитку;
- харчування;
- витрати на міський транспорт і програмні заходи;
- допомогу в отриманні шенгенської візи.

Відправка заявки на участь у навчальних візитах безкоштовна.

У 2017 р. заплановані навчальні візити на:

- 2–13 жовтня;
- 13–24 листопада.

Заявки прийматимуть до **18 червня 2017 р.**

Охочим взяти участь в одному з осінніх навчальних візитів необхідно заповнити анкету, доступну тут: <http://cwm.org.pl/edukacja-obywatelska/451>. На цьому ж сайті можна знайти детальнішу інформацію про програму.

Результати відбору опублікують на початку серпня на сторінці: <https://www.facebook.com/pages/Study-Visits-in-Gdynia/139859617041>

Електронна адреса організаторів: studyvisits@cwm.org.pl

BM

Monitor Wołyński 9 Informacja wołyńska Волинська інформація

У Маневицькому районі на Волині протягом трьох днів проходили військові навчання загонів територіальної оборони.

W rejonie maniewickim na Wołyniu przez trzy dni odbywały się ćwiczenia jednostek obrony terytorialnej.

Волинська бригада швидкої допомоги виборола третє місце у змаганнях «Медичні ралі – 2017», у яких брали участь команди з України, Литви та Казахстану.

Wołyńska brygada pogotowia ratunkowego zajęła trzecie miejsce w medycznym zlocie, w którym uczestniczyły zespoły z Ukrainy, Litwy i Kazachstanu.

У Луцьку відновлять закинтий стадіон в одному з мікрорайонів міста.

W Łucku zostanie odnowione zaniedbane boisko w jednej z dzielnic miasta.

Села Кладнів та Октавін у Володимир-Волинському районі залишилися без жителів.

Wsie Kładniów i Oktawin w rejonie włodzimierskim zostały wyludnione – nie zamieszkuje je obecnie żadna osoba.

Волиняни долучилися до всеукраїнського автопробігу «Микола Запорожець» на підтримку спрощення процедури розмитнення авто на іноземній реєстрації.

Mieszkańcy Wołynia wzięli udział w rajdzie samochodowym «Mikołaj Zaporoziec», którego uczestnicy wymagali uproszczenia procedury oclenia samochodów zarejestrowanych zagranicą.

У Ковельському районі робітники поштукатурили пам'ятник на могилі солдата Австро-Угорського війська, який загинув у 1916 р., таким чином вони приховали під шаром цементу частину написів.

W rejonie kowelskim robotnicy otynkowali pomnik na grobie oficera Armii Austro-Węgier, który zginął w 1916 r. W ten sposób ukryli część napisów pod warstwą cementu.

Szanowny Jubilat Stanisław Rudak

Moc życzeń szczęścia i pomyślności, zdrowia i pogody ducha na co dzień
oraz spełnienia wszystkich marzeń
składają koledzy ze Stowarzyszenia Kultury Polskiej im. Ewy Felińskiej

Запомniany park w Równem

Споśród wielu zapomnianych miejsc w Równem warto odnowić wiedzę o byłym Parku Grabnik – części miasta, związanej z dawnymi właścicielami Równego – rodziną Lubomirskich, w okresie międzywojennym – Parkiem Miejskim im. Prezydenta Ignacego Mościckiego.

Dzisiaj w pobliżu tego miejsca znajduje się Pałac Dzieci i Młodzieży, Szkoła Muzyczna nr 2 i Szkoła nr 10. W parku często podczas zajęć z wychowania fizycznego biegają studenci położonego w sąsiedztwie Rówieńskiego Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego. Odbywają się tu również plenery uczniów Szkoły Plastycznej. To znaczy, że młodzież często korzysta z tego miejsca rekreacji, jednak nikt prawie nic nie wie o przeszłości Grabnika, o pochodzeniu tej nazwy i losie tego miejsca. Na terenie zaniedbanego dzisiaj Parku Grabnik nie ma żadnych tablic informacyjnych, co nie sprzyja ocaleniu od zapomnienia jego historii.

Legenda mówi, że właściciel miasta książę Stanisław Lubomirski lubił polowania, ale skarżył się, że w Równem nie ma dużego lasu, gdzie można byłoby polować. Kiedy książę opuścił miasto, rolnicy posadzili drzewa grabu z pobliskich dzielnic w ciągu jednej nocy, żeby Lubomirski mógł polować. Właśnie ze względu na założony w XVIII w. grabowy gaj, to miejsce nazwano Grabnik.

Na początku XIX w., kiedy Równem zaczęło się rozwijać na wschodnich przedmieściach, urzędnicy oddali część lasu pod cmentarz, który zachował nazwę Grabnik.

Budownictwo wokół Grabnika rozwijało się pod koniec lat 20–30-tych XX w. W tej części miasta osiedlali się głównie polscy koloniści, wojskowi albo urzędnicy. Nawet teraz wokół Grabnika można zobaczyć oryginalną architekturę z tamtych czasów. Grabnik był obszarem miasta, gdzie na etapie projektowania przewidziany już był system wodny. Stwarzano więc tam komfortową przestrzeń do życia. Dlatego w grabowym gaju powstawały prywatne i publiczne budynki, natomiast leśne ścieżki przekształcały się w nowe ulice.

Działka z lasem była własnością Lubomirskich, jednak ludność miasta chciała stworzyć w tym miejscu park miejski. Jak donosiła miejscowa prasa («Wiadomości Wołyńskie») część Magistratu i Rady Miasta z niewiadomych powodów nie chciała przyłączać do miasta pięknego obszaru Grabnika.

Mimo to w 1929 r. park został zaprojektowany, ale dla jego realizacji nie wystarczyło środków. Dopiero w maju 1933 r., po tym jak Rada Miasta kupiła tę ziemię od księcia Lubomirskiego, rozpoczęło się urządzenie parku na powierzchni 4 ha. W gazecie «Wołyń» wspomniano wówczas, że posadzono tu 1700 drzew. Pierwsze drzewo zasadził inicjator utworzenia parku, przewodniczący Rady Miasta Tadeusz Szempliński. Park został nazwany imieniem polskiego prezydenta Ignacego Mościckiego.

W latach pięćdziesiątych tamtego stulecia patronem parku został Nikita Chruszczow. Funkcjonowało tu kino letnie «Komsomolec», a także mała scena do występów publicznych oraz podest taneczny. Te części parku były czynne do lat siedemdziesiątych XX wieku, później zostały zaniedbane.

Od końca lat 70-tych spacerowanie w parku stało się niebezpieczne. Z tego powodu władze lokalne podjęły decyzję o wycięciu w nim drzewostanu. O minionym pięknie zapomnianego parku przypominają dzisiaj dwa stuletnie modrzewie, wiąz, kilka wiekowych lip, klony, dęby i graby.

Witalij LEŚNIAK,
Ukraińsko-Polski Sojusz imienia Tomasza Padury
Na zdjęciach: Otwarcie Miejskiego Parku im. Prezydenta Ignacego Mościckiego w Równem, 1933 r., (źródło: <http://rivneinfo.com/>); Wejście do Parku Miejskiego im. Prezydenta Ignacego Mościckiego (źródło: media.ogo.ua).

Забутий парк у Рівному

Серед багатьох забутих місць у Рівному варто відновити пам'ять про ту частину міста, яка пов'язана з його колишніми власниками – родиною Любомирських. Йдеться про парк Грабник, який у міжвоєнний період був міським парком імені президента Ігнація Мосціцького.

Сьогодні поряд із цим місцем знаходяться Палац дітей та молоді, музична школа № 2 та школа № 10. У парку часто під час занять із фізкультури бігають студенти розміщеного поблизу Рівненського державного гуманітарного університету. Сюди на заняття просто неба приходять також студенти художньої школи. Молодь часто використовує цей рекреаційний простір, але майже нічого не знає про минуле Грабника, про походження назви й долю цього місця. Не сприяє порятунку від забуття історії занедбаного сьогодні парку й відсутність його на території жодних інформаційних щитів.

Згідно з легендою, власник міста, князь Станіслав Любомирський, любив полювання, але скаржився, що в Рівному немає великого лісу. Коли князь поїхав із міста, селяни протягом однієї ночі висадили граби, привезені з довколишніх районів, щоб Любомирський міг полювати. Саме через закладений у XVIII ст. грабовий гай це місце називається Грабник.

На початку XIX ст., коли місто почало розвиватися на східних окраїнах, міська влада віддала частину лісу під кладовище, яке зберегло назву Грабник.

Будівництво навколо Грабника розвивалося наприкінці 20-х та у 30-ті рр. XX ст. У цій частині міста селилися переважно польські колоністи, військові та чиновники. Навіть тепер навколо Грабника можна побачити оригінальну архітектуру тих часів. Грабник був районом міста, де на етапі проектування вже передбачили систему водопостачання. Таким чином там створювали комфортні умови для проживання. Саме тому в grabovому гаю споруджували приватні та громадські будівлі, а лісові стежки перетворили на нові вулиці.

Ділянка лісу була власністю Любомирських, але громадськість хотіла створити тут міський парк. Як повідомляла місцева преса, зокрема «Wiadomości Wołyńskie» («Волинські відомості»), частина magistratu та міської ради з невідомих причин не хотіла приєднати Грабник до міста.

У 1929 р. все ж з'явився проект парку, але для його реалізації забракло коштів. Тільки в травні 1933 р., після того, як міська рада купила цю землю у князя Любомирського, почали закладати парк площею 4 га. Як писала тоді газета «Волинь», тут посадили 1700 дерев. Перше дерево висадили ініціатор створення парку, голова міської ради Тадеуш Шемплінський. Парк назвали на честь президента Польщі Ігнація Мосціцького.

У 50-х рр. минулого століття парк носив ім'я Микити Хрущова. Тут працював літній кінотеатр «Комсомолець», були невелика сцена для публічних виступів і танцювальна площадка. Ці частини парку відкрили до 70-х рр. XX ст., а пізніше їх занедбали.

Із кінця 70-х рр. гуляти парком стало небезпечно. Через це місцева влада вирішила очистити його. Про красу колишнього парку сьогодні нагадують дві столітні модрини, в'яз, кілька вікових лип та розташовані поблизу клени, липи, дуби і граби.

Віталій ЛЕСНЯК,
Українсько-польський союз імені Томаша Падури
На фото: відкриття міського парку імені президента Ігнація Мосціцького, 1933 р. (джерело: <http://rivneinfo.com/>);
вхід у парк імені президента Ігнація Мосціцького (джерело: media.ogo.ua).

Кроніки Krzemienieckie: życie polskiej wspólnoty w latach 1989–1990

Кременецькі хроніки: ЖИТТЯ ПОЛЬСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ В 1989–1990 роках

W grudniu 1989 r. zostało założone Towarzystwo Odrodzenia Kultury Polskiej im. Juliusza Słowackiego.

У грудні 1989 р. було створено Товариство відродження польської культури імені Юліуша Словацького.

Rok 1989 był dla Polaków w Krzemieńcu bardzo owocny i obfitował w różne wydarzenia. Latem, jeszcze przed założeniem Towarzystwa, podjęliśmy decyzję o odnowieniu zdewastowanej kaplicy Moczulskich, zbudowanej w 1937 r. przez mecenasa Piotra Moczulskiego na cmentarzu katolickim. Postanowiliśmy również zbudować na cmentarzu memoriał Polakom pomordowanym przez hitlerowców pod Górą Krzyżową w lipcu 1941 r. Jako przykład posłużył nam szlachetny czyn warszawianki Elizy Wójtowicz, pochodzącej z Krzemieńca, która jeszcze w połowie lat 80-tych wystąpiła do Rady Miejskiej o upamiętnienie ofiar nazistowskiego morderstwa na elicie miasta. Wówczas na stoku góry władze miejskie postawiły obelisk. Od początku lat 90-tych, co roku przy tym pomniku odprawiana jest msza żałobna w intencji poległych, w trakcie której odczytywane są nazwiska profesorów Liceum Krzemienieckiego, urzędników i nauczycieli.

Ówczesny proboszcz naszej parafii ks. Marcjjan Trofimiak wyraził zgodę na budowę memoriału na katolickim cmentarzu i z entuzjazmem zabrał się za projektowanie pomnika. Postanowił, że będzie to mur z pilastrami, symbolizującymi ofiary zbrodni. Obok muru miała stać oddzielnie zbudowana kamienna stalla z tablicą i z wyrytymi na niej nazwiskami pomordowanych.

Wszyscy Polacy z Krzemieńca byli zaangażowani w te prace. Każdy robił co potrafił, wspierał materiałami lub finansowo. Kobiety przynosiły pracującym obiady i wykonywały prace pomocnicze. Często przyjeżdżali do nas różni goście z Polski, zatrzymywali się tu na kilka dni i przekazywali datki. M.in. Edward Marciniak z Kielc życzył sobie, aby koniecznie uczestniczyć w tych pracach, chcąc pozostawić po sobie własnoręcznie wmurowany kamień. Budowę kierowali Antoni Kamiński i Henryk Jaśkiewicz.

Cmentarna kaplica Moczulskich też została wyremontowana w tamtym okresie, a w dolince naprzeciwko niej powstał pomnik w postaci kamiennego muru, upamiętniający drogie nam osoby. Po kilku latach, ku czci ofiar tragicznych wydarzeń pod Górą Krzyżową, w kościele została zamontowana żeliwna tablica, odlana w Warszawie z inicjatywy krzemieńczan mieszkających w Polsce: Sławomira Mączaka, syna zamordowanego profesora LK Franciszka Mączaka, Wojciecha Opolskiego, syna profesora LK Zdzisława Opolskiego, Jerzego Jeleńkowskiego, profesora Warszawskiej Politechniki oraz kilku innych osób zaangażowanych w sprawę upamiętnienia historycznych wydarzeń.

Warto podkreślić, że był to pierwszy na terenie Ukrainy pomnik poświęcony polskim patriotom, który powstał jeszcze w czasach sowieckich, choć już w okresie pierestrojki.

Na rok 1990 zaplanowane było założenie szkoły sobotnio-niedzielnej dla dzieci z polskich rodzin w celu nauczania języka polskiego, elementów kultury, historii i tradycji polskich. Uzgodniliśmy z dyrekcją Szkoły nr 1 w Krzemieńcu możliwość korzystania z klasy w gmachu szkolnym.

Pierwszą nauczycielką została Jadwiga Gusławska. Do szkoły uczęszczało 12 uczniów. Dzieci uczyły się czytać, pisać, śpiewały polskie piosenki, chodziły na wycieczki, np. do mogiły Salomei Słowackiej, matki Wieszcza, na Górę Bony, na teren byłego Liceum.

Latem miało miejsce ważne wydarzenie społeczno-polityczne. Pewnego dnia do pani Ireny Sandeckiej, najważniejszej osoby wśród Polaków w Krzemieńcu, przybyło dwóch panów ze wsi Iłowica Mała, aby zaprosić przedstawicieli polskiego środowiska na ponowny uroczysty pochówek ofiar zbrodni banderowskich we wsi Hucisko Piłkulskie k. Iłowicy Małej. Posłańcy nie zastali księdza, ale pani Irena zdecydowała, że pojechać trzeba. Zawołała Jadwigę Gusłowską i Henryka

Jaśkiewicza, bo miał auto, dała nam piękny, duży rzeźbiony w drewnie krzyż i kazala umieścić go na wzniesionym tam kopcu. Pojechaliśmy.

Była to mała, zagubiona w lesie wioska, która w czasie banderowskich ataków nie posiadała samoobrony. Kilka dni przed napadem bojówki banderowskiej życzliwi sąsiedzi ukraińscy uprzedzili Polaków o ataku. Ludzie zebraли dobytek na wozy i z rodzinami wyjechali do Szumska. Zostali ci, którzy byli w małżeństwach mieszanych, ponieważ mieli nadzieję, że dzięki temu nic złego im się nie stanie. Jakże bardzo się pomylili. Rodziny zostały okrutnie rozdzielone i polskie żony oraz polskich mężów bestialsko zamordowano na oczach ukraińskiej połowy rodzin. Było ich 17. Ofiary wzięto do lochu karczmy Piotrka, wówczas już nieobecny. Nie ma teraz już tej leśnej osady, a teren tonie w zaroślach brzoź i olch.

Kiedy przyjechaliśmy, na placu wioski Mała Iłowica już stały szeregiem trumny ze szczątkami ofiar zbrodni. Wszyscy, którzy uczestniczyli w tym pochówku, ruszyli w stronę lasu. W odległości dwóch kilometrów przystanęli wśród gęstwy brzoź i leszczyn, mając przed sobą wysoki kopiec, widocznie niedawno usypany. Żadnej chaty, tylko z boku widać było otwór byłego lochu karczmy Piotrka. Pierwszy przemówił do zebranych przewodniczący Rady Rejonowej i oddał nam głos. Pożegnaliśmy szczątki ofiar oraz zmówiliśmy Ojciec Nasz i Anioł Pański. Następnie duchowny prawosławny zaczął odprawiać żałobną mszę i poświęcił trumny ze szczątkami ofiar oraz kopiec. Trumny zostały wniesione do głębokiego otworu w kopcu i zasypane. W pochówku uczestniczyli przedstawiciele tych rozbitych małżeństw, opowiadali i płakali.

Było lato 1990 roku. Na rok przed upadkiem ZSRR władze odchodzącego ustroju sowieckiego chciały publicznie podkreślić swoje stanowisko wobec zbrodni banderowskich, tym sposobem odcinając się od oczekiwanej już niekiedy podniesienia wśród nowych polityków ruchu nacjonalistycznego. Przeżyliśmy bardzo mocno to wydarzenie.

Jadwiga GUSŁAWSKA,
Krzemieńec

Zdzisława Opołowskiego, Eżi Elenkowskiego, profesora Warszawskiej politechniki, ta kilku innych osób, zadaniach do sprawy uwikłania historii podjętych.

Warto zaznaczyć, że na terenie Ukrainy to był pierwszy pomnik, poświęcony polskim patriotom, który sporudili we wspaniałych czasach, choć i w okresie przebudowy.

Na 1990 r. było zaplanowane otwarcie subotnio-niedzielnej szkoły dla dzieci z polskich rodzin, aby nauczyć ich polskiej mowy, podstaw kultury, historii i polskiej tradycji. Mi domówili się z dyrekcją Krzemienieckiej szkoły № 1 o wykorzystaniu klasy w ich miejscu.

Pierwszą nauczycielką została Jadwiga Gusławska. Szkołę na początku odwiedzało 12 uczniów. Dzieci uczyły się czytać, pisać, śpiewały polskie pieśni, chodziły na wycieczki, np. do mogiły Salomei Słowackiej, matki poety, na górę Bony, do kościoła.

Wiosną wydarzyła się ważna społeczno-polityczna sprawa. Jednym z dniów do Ireny Sandeckiej, najbardziej szanowanej osoby wśród Polaków w Krzemieńcu, przybyli dwaj mężczyźni z wsi Iłowica, aby zaprosić przedstawicieli polskiej społeczności na ponowny pochówek ofiar zbrodni banderowskich w miejscowości Hucisko Piłkulskie. Wszyscy Polacy z Krzemieńca byli zaangażowani w te prace. Każdy robił co potrafił, wspierał materiałami lub finansowo. Kobiety przynosiły pracującym obiady i wykonywały prace pomocnicze. Często przyjeżdżali do nas różni goście z Polski, zatrzymywali się tu na kilka dni i przekazywali datki. M.in. Edward Marciniak z Kielc życzył sobie, aby koniecznie uczestniczyć w tych pracach, chcąc pozostawić po sobie własnoręcznie wmurowany kamień. Budowę kierowali Antoni Kamiński i Henryk Jaśkiewicz.

1989-й р. для поляків у Кременці був дуже плідним і багатим на різні події. Улітку, ще перед заснуванням товариства, ми прийняли рішення відновити знищену каплицю Мочульських, яку в 1937 р. на католицькому кладовищі побудував меценат Пётр Мочульський. Також ми вирішили спорудити там меморіал полякам, які загинули від рук гітлерівців під Хрестовою горою в липні 1941 р. Прикладом став для нас шляхетний вчинок жительки Варшави Елізи Вуйтович, родом із Кременця, яка ще в середині 80-х рр. звернулася до міської ради з проханням увіковічити жертв нацистського злочину, загинули еліту нашого міста. Тоді на схилі гори місцева влада спорудила обеліск. Із початку 90-х рр. щороку біля цього пам'ятника відправляють поминальну месу в пам'ять про загиблих, під час якої згадують прізвища професорів Кременецького ліцею, держслужбовців, учителів.

Тогочасний настоятель нашої парафії, отець Маркіян Трофим'як, погодився на будівництво меморіалу на католицькому кладовищі та з ентузіазмом взявся за проектування пам'ятника. Він прийняв рішення про те, що це буде стіна з пілястрами, які символізуватимуть жертв злочину. Білі стіни вирішили збудувати окрему кам'яну стелу з меморіальною дошкою і записаними на ній прізвищами загиблих.

Усі поляки Кременця долучилися до цих робіт. Кожен робив те, що міг, підтримував фінансово чи матеріально. Жінки приносили робітникам обіди, виконували допоміжні роботи. Часто до нас приїжджали гості з Польщі, затримувалися на кілька днів і передавали матеріальну допомогу. Едвард Марціняк із міста Кельце висловив бажання взяти участь у будівельних роботах, прагнучи залишити після себе власноруч вмурований камінь. Будівництвом керували Антоній Камінський і Генрик Яськевич.

Цвинтарну каплицю Мочульських у той період теж відремонтували, а в долині напроти неї спорудили пам'ятник у вигляді кам'яної стіни, яка нагадувала нам про дорогих наших серцю людей. Через кілька років на знак пам'яті про жертв трагічних подій під Хрестовою горою в костелі встановили чавунну плиту, виготовлену у Варшаві з ініціативи колишніх жителів Кременця: Славомира Мончака, сина вбитого професора Кременецького ліцею Францішка Мончака, Войцеха Опоłського, сина професора Кременецького ліцею

Ядвіга ГУСЛАВСКА,
Кременець

ПРАСА // РОБОТА

Вакансії у Волинській області

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець	Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець	Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Акумуляторник	4 200	Ремонт електрообладнання автомобілів	Майстер зміни	7 500	Забезпечення безперебійної роботи обладнання комбикормового заводу; підготовка виробництва, контроль додержання технологічних процесів; перевірка якості продукції, здійснення заходів щодо запобігання браку; впевнений користувач ПК	Продавець продовольчих товарів	3 700	Працювати в магазині «Монарх», готувати товари до продажу: перевіряти цілісність пакування; перебирати, нарізувати, фасувати товари; забезпечувати наявність відповідно оформлених цінників; працювати позмінно, 4 днів працювати, 4 днів вихідні, працювати з 8-00 по 22-00 год
Бармен	4 000	Кафе «2000», обслуговувати споживачів, знання правил етикету і техніки обслуговування споживачів за барною стійкою та в залі, працювати 7 днів з 9.00 до 24.00, 7 днів - вихідні	Маляр	3 500	Виконувати малярні роботи на виробництві	Продавець продовольчих товарів	3 500	Працювати в магазині «Палада», підготовка товару до продажу (розташування, оформлення продукції, розташування цінників)
Бетоняр	4 000	Виконувати бетонування простих бетонних і залізобетонних монолітних конструкцій	Машиніст автогрейдера	4 131	Проводити грейдуння та планування доріг і площадок	Продавець продовольчих товарів	3 200	Магазин «Маяк», продаж фасованої і нефасованої продукції
Бухгалтер	3 200	Проводити перевірку та систематизацію первинних документів, вести нарахування і перерахування платежів, податків і інших виплат. Навики роботи з комп'ютером	Машиніст бульдозера (будівельні роботи)	3 643	Проводити кагатку сміття на сан полі	Продавець-консультант	3 200	Досвід роботи, працювати у магазині «Універмаг», 1 поверх, комунікабельність
Бухгалтер	6 000	Ведення та контроль податкового обліку; звірка податкових накладних, їх повноти та правильності заповнення згідно чинного законодавства	Машиніст холодильних установок	4 000	Забезпечення безаварійної роботи холодильного обладнання, його обслуговування	Продавець-консультант	3 250	Приймання товару, обслуговування та консультація споживачів, знання товарів будівельної групи
Верстатник деревообробних верстатів	3 200	Знати основні правила різання деревини, контролює якість деталей, відбирає дефектні деталі	Менеджер (управитель)	5 000	Працювати менеджером з поставлення	Продавець-консультант	3 250	Консультації та продаж будівельних матеріалів на території будмайданчика у м. Нововолинськ, робота з касою
Водій автотранспортних засобів	3 200	Перевезення деревини, здійснювати поточний ремонт машини	Менеджер (управитель) із надання кредитів	4 000	Проводити оформлення позик та консультації клієнтів, ведення документації	Птахівник	3 800	Догляд за птицею
Водій автотранспортних засобів	6 000	Перевезення кормів, проводити технічний огляд машини	Мийник посуду	4 500	Працювати на базі відпочинку «Світязь», вахтовий метод організації праці: 10 днів роботи - 10 днів вихідні, проживання та харчування безкоштовне, мити столовий та кухонний посуд, прибори, мити підноси, інвентар із застосуванням дезінфікуючих засобів	Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків	3 200	Виконувати дрібні штукатурні роботи
Водій навантажувача	5 000	Працювати водієм автовантажувача	Мийник-прибиральник рухомого складу	3 800	Мийка та дезінфекція термобуд для автомобільного перевезення готової продукції	Свердлувальник	3 200	Обробляти деталі, площини і бічні поверхні деталей на свердильних верстатах
Водій навантажувача	3 200	Навантажувально-розвантажувальні роботи автовантажувачем	Муляр	3 602	Виконувати роботи середньої складності під час мурування та ремонту кам'яних конструкцій будов	Секретар	4 500	Працювати в м. Устилуг; ведення діловодства, робота з кореспонденцією, планування робочого дня керівника, впевнений користувач ПК, знання ділового етикету; оперативність, дипломатичність, акуратність
Двірник	3 200	Проводити підмітання вулиць міста, загібання листя, в осінньо-зимовий період посипання та розчищення доріжок від снігу	Муляр	4 000	Виконує роботи середньої складності під час кладки та ремонту кам'яних конструкцій	Слюсар з експлуатації та ремонту газового устаткування	4 500	Виконувати роботу слюсаря газової котельні з обов'язками оператора ККЗ
Економіст	7 000	Працювати згідно посадової інструкції	Оброблювач птиці	4 200	Оброблення тушок птиці	Слюсар з контролю-вимірвальних приладів та автоматики (електромеханіка)	6 325	Забезпечення безаварійної і надійної роботи автоматики пташників, забійного цеху та іншого обладнання
Економіст	4 908	Згідно посадової інструкції	Офіціант	3 600	Кафе «Лакомка», сервіровка столу, зустріч відвідувачів, знайомство їх з меню, одержання замовлення, передача замовлень у гарячий і холодний цехи кухні; режим роботи: з 9.00 до 22.00. 5 днів працювати, 5 днів вихідних	Слюсар-ремонтник	3 200	Працювати на комбикормовому заводі м. Володимир-Волинський, проводити ремонт, монтаж, демонтаж, випробування, регулювання, налагодження складного устаткування, агрегатів і машин, здавати їх після ремонту
Електрик дільниці	3 200	Працювати на комбикормовому заводі м. Володимир-Волинський, забезпечувати підтримку справного стану, безаварійну і надійну роботу обслуговуваних пристроїв та електроустаткування	Перукар (перукар - модельєр)	3 200	Перукарня «Імперія» (вул. Ковельська, 186/10), знати сучасні види модельних стрижок, зачісок (жіночих, чоловічих, дитячих)	Сортувальник матеріалів та виробів з деревини	3 200	Працювати в деревообробному цеху
Електрогазозварник	3 200	Працювати на комбикормовому заводі м. Володимир-Волинський	Покрівельник будівельний	4 000	Виконує складні роботи під час улаштування та ремонту рулонних покрівель і покрівель із штучних матеріалів	Соціальний робітник	3 200	Догляд за людьми похилого віку
Електромонтер з ремонту повітряних ліній електропередачі	3 200	Обслуговування світлових електроустановок, заміна ламп вуличного освітлення	Покрівельник будівельний	3 602	Укладає покрівлю, карнизні звиси, визначає причини несправності покрівлі і усуває їх. Виготовляє і встановлює водостічні труби	Столяр	4 110	Виконувати прості столярні роботи, роботи з оброблення деревини вручну, механічним та електричним інструментом, на деревообробних верстатах
Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	3 850	Проводити ремонт та технічне обслуговування електроустановок до і більше 1000 Вт. (Мати групу допуску 3-4). Вміння читати електротехнічні схеми	Продавець непродовольчих товарів	3 200	Працювати в магазині «Заграва 2», готує товар до продажу, розпаковує, розглядає зовнішній вигляд виробу	Термообробник швацьких виробів	5 650	Прасування швацьких виробів
Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	3 400	Проводити ремонт та технічне обслуговування електроустановок до і більше 1000 Вт. (Мати групу допуску 3-4). Вміння читати електротехнічні схеми	Продавець непродовольчих товарів	3 200	Працювати в магазині «Мегабуд» у відділі інструментів	Токар	5 595	Виконувати токарне оброблення деталей; знати будову складних контрольно-вимірвальних інструментів і приладів
Завідувач господарства	4 500	Ведення обліку комунального майна, вирішення питань у сфері вулжг та благоустрою	Продавець непродовольчих товарів	3 200	Працювати в магазині «Княжий», відділ люстри, графік роботи: 9.00-18.00, суб., нед.: 9.00-15.00. Вихідний - понеділок або вівторок	Укладальник-пакувальник	3 200	Укладання та пакування деталей меблів
Кондитер	3 200	Веде процес виготовлення тортів, тістечок та інших кондитерських і хлібобулочних виробів; готує різні види тіста, кремів, начинок	Продавець продовольчих товарів	3 200	Магазин «Вік», (вул. Поліської січі, 5 б), виконувати роботу продавця продовольчих товарів, відповідати за збереження товарно-матеріальних цінностей	Фельдшер	3 200	Здійснення контролю за станом здоров'я водіїв шляхом проведення щоденних передрейсових оглядів, здійснення обліку і щомісячного аналізу захворювальності водійського складу, проведення необхідних профілактичних заходів
Кореспондент	3 200	Працювати в редакції газети «Місто вечірне». Забезпечувати редакцію видання оперативною та іншою актуальною інформацією. Відстежувати громадсько-політичні події, новини в галузі культури та мистецтва. Готувати текстовий матеріал	Продавець продовольчих товарів	3 200	Магазин «Околиця» (вул. Івана Мазепи, 32а) працювати з 9.00 до 21.00. Готувати товари до продажу: перевіряти цілісність пакування; перебирати, протирати, товари; забезпечувати наявність відповідно оформлених цінників	Швачка	5 650	Пошиття верхнього одягу, дотримання правил техніки безпеки на виробництві
Кухар	3 200	Кафе «Лілія» (с. Верба), знання рецептури та технології приготування гарячих та холодних страв, режим роботи: 6 днів працювати з 9.00 до 21.00, 6 днів вихідних	Продавець продовольчих товарів	3 500	Знання правил торгівлі продовольчими товарами	Швачка	3 200	Пошиття легкого жіночого одягу, виготовлення моделей за заданими лекалами, дотримання правил техніки безпеки
Кухар	4 000	Кафе «2000», знання рецептури приготування гарячих та холодних страв	Продавець продовольчих товарів	3 200	Магазин «АВС+» (с. Заріччя), торгівля продовольчими товарами, режим роботи: з 8.00 до 20.00 (три дні працювати, три дні вихідні)			
Кухар	3 200	Готує страви та кулінарні вироби, які потребують нескладної кулінарної обробки: запікає та випікає вироби	Продавець продовольчих товарів	3 200	Слідкувати за якістю та термінами реалізації твару, розвантажувальні роботи до 25 кг магазин «Дар-1»			
Кухар	5 000	Працювати на базі відпочинку «Світязь», вахтовий метод організації праці: 10 днів роботи - 10 днів вихідні, проживання та харчування безкоштовне, приготування страв згідно затвердженого меню						

Крім того, є багато інших вакансій, за додатковою інформацією звертатися за адресою: м. Луцьк, вул. Ярошука, 2, тел.: 72-72-58, 4-92-68

str. 1 było zobaczyć i mistyczno-kryminalną historię miłosną («Wino truskawkowe»), i dramatyczny, nie pozbawiony co prawda komizmu, obrazek z epoki («Rewers») i komedię zrobioną na wzór hollywoodzkich filmów z happy endem («Planeta Singli»).

Przed pokazami młodzież wysłuchała prelekcji wygłoszonej przez Wojciecha Zakrzewskiego, który opowiedział o tym, jak powstawały wspomniane wyżej filmy, przygotowując jednocześnie widza do odbioru zawartego w nich przekazu. Następnie widzowie mieli możliwość samodzielnie zrozumieć główne przesłanie reżyserów tych obrazów oraz podzielić się swoimi przemyśleniami.

Spotkanie z Zanussim

Bardzo ciekawym punktem programu ukraińskiej delegacji w Chełmie stało się spotkanie z Krzysztofem Zanussim – polskim reżyserem, scenarzystą filmowym i producentem, laureatem wielu festiwali filmowych.

Reżyser powiedział, że spokojnie traktuje różne nagrody, ponieważ jego filmy, mimo oczekiwań, dość rozmaicie są odbierane przez krytyków i widzów. «To wszystko jest drugorzędne. Ważne jest to, że coś, co powstało w mojej głowie nagle jest prawie prawdziwe, jest tak materialne, jak rzeczywistość. To jest ta największa radość» – podkreślił Krzysztof Zanussi.

Zanussi opowiedział o swoich podróżach, o powiązaniach między fizyką a sztuką, o nauce języków obcych, o dobieraniu aktorów i pisaniu scenariuszy. Podzielił się również wiedzą, że wspólnie z Ukrainą pracuje obecnie nad nowym filmem, którego akcja toczy się w jednym z galijskich miasteczek przed I wojną światową. Reżyser zdradził, że główną pozytywną rolę zagra Ukrainiec. Tymczasem trwa dobieranie obsady, zwłaszcza po stronie ukraińskiej oraz poszukiwanie miejsc, w których będą robione zdjęcia.

Spacer po Chełmie

W programie organizatorzy przewidzieli zwiedzanie miasta. Młodzież ukraińska miała okazję gościć w Chełmskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Pauliny Orsetti i zobaczyć nowy pawilon, który został oddany do użytku na początku 2015 r.

W nowym budynku biblioteki oprócz działów z regałami dla książek, do których jesteśmy przyzwyczajeni, są również Wypożyczalnia Zbiorów Audiowizualnych, sale, w których spotykają się członkowie klubów książkowych, a nawet swobodne laboratorium pomysłów.

Pozytywne wrażenie wywołuje wyposażenie biblioteki w nowoczesny sprzęt. Są tu m.in. drukarka 3D, urządzenia dla przetwarzania tekstu i zapisywania go w formacie cyfrowym i dźwiękowym.

Studentzi z Łucka zwiedzili również Bazylikę Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i dzwonnicy oraz kościół Rozesłania św. Apostołów.

Bardzo ciekawe okazało się zwiedzanie chełmskich Podziemi Kredowych. Tu zasługa przewodnika, który nie tylko z pasją opowiadał o historii przemysłu kredowego w Chełmie, ale również potrafił żartować ze zwiedzającymi, a czasem nawet ich nastraszyć wywołując z mroku Ducha Bielucha, który jest opiekuna chełmskich Podziemi Kredowych.

Wrażenia z wizyty

Uczestnicy wyjazdu są przekonani, że takie projekty są bardzo ważne, ponieważ umożliwiają nie tylko poznanie innego kraju, ale służą również nawiązywaniu kontaktów.

«Wrażenia z wyjazdu są wyłącznie pozytywne. Bardzo się spodobały filmy, zwłaszcza «Planeta Singli». Takie spotkania są bardzo potrzebne, ponieważ sprzyjają one poznawaniu nowych ludzi» – powiedziała studentka trzeciego roku polonistyki Olga Stepaniuk.

Niektórzy studenci dzięki projektowi po raz pierwszy odwiedzili Polskę. Wśród nich była studentka pierwszego roku Maryna Dowżyk, która powiedziała: «Mnie wszystko bardzo się spodobało. «Kino bez granic» daje dużo możliwości ukraińskim i polskim studentom, ponieważ możemy rozmawiać, wymieniać się przemyśleniami, co jest w tym wszystkim najważniejsze».

Olga SZERSZEŃ
Foto: Iryna KANAHEJEWA

z polunicy» przenosить глядача до гірського села кінця 80-х – початку 90-х, а «Планета самотніх» змалює вже сучасну Варшаву.

Усі три фільми різняться не тільки епохами, а й жанровим наповненням і характером відзнятих сцен. Тут вам і дещо містично-детективна історія кохання «Вина з полуниць», і драматично-трагічна, не позбавлена, однак, деякої комічності, картина життя з «Реверса», і комедія «Планета самотніх» на кшталт голлівудських хепі-ендових стрічок.

Кінопереглядом передували міні-лекції від Войцеха Закшевського, який налаштував на атмосферу фільмів і розповідав про історію їхнього створення. Опісля глядачі могли поділитися своїми враженнями від побаченого та визначити головне послання, яке вкладав кожен режисер у свою картину.

Зустріч із Зануссі

Не менш цікавою частиною програми перебування української делегації в Холмі стала зустріч із Кшиштофом Зануссі – відомим польським режисером, сценаристом і продюсером, у доробку якого – безліч фільмів, відзначених на різноманітних кінофестивалях.

Режисер зауважив, що досить прохолодно ставиться до такого роду нагород, адже, попри очікування, фільми досить по-різному сприймаються критикою та глядачами. «Це все другорядне. Насправді важливо те, коли щось, що народилося в моїй голові, з'являється на екрані, коли моя ідея матеріалізується, і це дійсно приносить задоволення», – сказав Кшиштоф Зануссі.

Окрім розповідей про власні мандрівки, взаємозв'язок фізики та кіномистецтва, вивчення іноземних мов, підбір акторів і написання сценаріїв, режисер поділився тим, що зараз спільно з Україною працює над новим фільмом, дія якого відбуватиметься в одному з галицьких містечок перед Першою світовою війною.

Зануссі анонсував, що головна позитивна роль дістанеться українцю, а поки що триває підбір акторів, зокрема з української сторони, та пошук місця зйомок.

Знайомство з Холмом

Звичайно ж, організатори не могли не додати в програму візиту екскурсійних мандрівок

містом. Насамперед українська молодь ознайомилася з новітнім приміщенням Холмської громадської бібліотеки імені Марії Пауліни Орсетті, яке відкрили на початку 2015 р.

Бібліотека Холма вирізняється тим, що, окрім звичних для нас відділів із книжковими стелажми, містить зали, де можна взяти на абонемент платівки чи диски з фільмами, а також кімнати для засідань книжкових клубів і своєрідну «лабораторію» для продукування ідей.

Вражає теж технічне наповнення бібліотеки, на балансі якої є 3D-принтер, засоби для розпізнавання текстів і переведення їх у цифровий і звуковий формати.

Оглянули луцькі студенти й історичні архітектурні об'єкти Холма, зокрема Собор Різдва Пресвятої Богородиці із дзвіницею та костел Розіслання Апостолів.

Особливо вразила молодь мандрівка підземними лабіринтами колишньої крейдяної копальні. Безумовно, це заслуга екскурсовода, який не тільки цікаво розповідав про історію крейдяного промислу в Холмі, а й зумів розважити та інколи настрашити публіку, викликавши, до прикладу, привида, який розгулює підземеллям і викрадає особливо балакучих його відвідувачів.

Враження

На переконання учасників візиту, такі проекти дуже важливі, адже дають змогу не тільки пізнати життя в іншій країні, а й налагодити контакти, взаємне сприйняття.

«Враження від поїздки тільки позитивні. Сподобалися дуже фільми, особливо «Планета самотніх»... Взагалі дуже корисно влаштувати подібні виїзди, адже вони сприяють здруженню, знайомству з новими людьми», – зазначила третьокурсниця відділення полоністики Ольга Степанюк.

Деякі студенти завдяки організованій подорожі вперше побували в Польщі, серед них – першокурсниця Марина Довжик. «Мені все дуже сподобалося. «Кіно без кордонів» відкриває багато можливостей для українських і польських студентів тому, що ми можемо спілкуватися, обмінюватися думками, а це найголовніше», – наголосила дівчина.

Ольга ШЕРШЕНЬ
Фото: Ірина КANAHEJEWA

